

İqtisadi Təşəbbüslərə Yardım İctimai Birliyi
Sahibkarlığın və Bazar İqtisadiyyatının İnkişafına Yardım Fondu (SBİİYF)

“Azərbaycanda Kiçik Sahibkarlığın İnkişafına Dəstək” layihəsi

**Sahibkarlar arasında mübahisələrin alternativ həlli
üsulları: “Mediasiya haqqında” Qanun layihəsi**

DƏYİRMİ MASA

Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli
Konfederasiyasının konfrans zalı

17 sentyabr, 2015

**«Mediasiya haqqında» Azərbaycan
Respublikasının Qanunu
(Layihə)**

Təqdim edir: Abil Bayramov

Mediasiyanın tətbiq dairəsi

- Mediasiya mülki, əmək, ailə və digər hüquq münasibətlərindən yaranan mübahisələrin tənzimlənməsi məqsədilə tətbiq olunur.
- Mediasiya proseduru fiziki və hüquqi şəxslərin iştirakı ilə mülki, əmək, ailə və digər hüquq münasibətlərindən yaranan və tərəflərdən birinin dövlət orqanı olduğu mübahisələrə tətbiq edilmir.

Mediasiyanın məqsədləri

- mübahisənin həllinin tərəfləri qane edən variantının əldə edilməsi;
- tərəflər arasında münaqişə səviyyəsinin azaldılması.

Mediasiyanın prinsipləri

- könüllülük;
- mediasiya tərəflərinin hüquq bərabərliyi və əməkdaşlığı;
- mediatorların müstəqilliyi və qərəzsizliyi;
- mediasiya proseduruna müdaxilənin yolverilməzliyi;
- məxfilik.

Mediasiya tərəflərinin hüquq və vəzifələri

- mediasiyaya razılıq vermək və mediasiyanın istənilən anında onda iştirakdan imtina etmək;
- mediatoru könüllü seçmək;
- mediatorndan imtina etmək;
- mediasiyanın aparılmasında şəxsən və ya etibarnamə ilə verilmiş səlahiyyət əsasında nümayəndələri vasitəsilə iştirak etmək;
- mediasiya prosesi və onun ehtimal olunan nəticələri barədə məlumat almaq;
- münaqişənin tənzimlənməsi haqqında sazişi imzalamaq;
- Mediasiyanın tərəfləri mübahisənin tənzimlənməsi haqqında sazişi bu sazişdə nəzərdə tutulmuş qaydada və müddətdə icra etməlidirlər;
- Mediasiyanın tərəfləri Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş digər hüquq və vəzifələrə də malikdirlər.

Mediatora aid tələblər

- Mediatorların reyestrinə daxil edilən və mediator funksiyasını yerinə yetirməyə razılıq verən, mediasiya tərəflərinin qarşılıqlı razılığı ilə seçilən, işdə marağı olmayan, qərəzsiz, müstəqil fiziki şəxs mediator ola bilər.
- Mediator fəaliyyətini yaşı 25-dən aşağı olmayan, ali təhsilli, mediatorların hazırlıq proqramı üzrə təlim keçdiyini təsdiqləyən sertifikatla malik və peşəkar mediatorların reyestrinə daxil edilmiş şəxslər həyata keçirə bilərlər.
- Aşağıdakı şəxslər mediator ola bilməzlər:
- dövlət funksiyalarını yerinə yetirən şəxslər;
- məhkəmə tərəfindən fəaliyyət qabiliyyətsiz və məhdud fəaliyyət qabiliyyətli hesab edilmiş şəxslər;
- ödənilməmiş və ya götürülməmiş məhkumluğu olan şəxslər.

Mediatorların hazırlığı və attestasiyası

- Mediatorların hazırlığı (ilkin hazırlıq) və yenidən hazırlığı ali təhsil müəssisələri, bu sahədə ixtisaslaşmış təşkilatlar və Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Ədliyyə Akademiyası tərəfindən aparılır.
- İlkin hazırlıq kurslarını bitirmiş şəxslər attestasiyadan keçmək üçün müraciət edə bilirlər.
- Mediatorların attestasiyası Mediasiya üzrə Şura tərəfindən onun təsdiq etdiyi Əsasnaməyə uyğun həyata keçirilir.
- Mediatorun statusu peşəkar mediator fəaliyyətini həyata keçirməyə hüquq verən sertifikatla təsdiq olunur.

Mediator fəaliyyətinin təşkili qaydası

- Attestasiyadan keçmiş mediator öz fəaliyyətini fərdi mediator bürosu və ya birləşmiş mediatorlar bürosu vasitəsilə həyata keçirə bilər.
- Fərdi mediator bürosunda peşə fəaliyyətini attestasiyada keçmiş bir mediator (büronun təsisçisi) həyata keçirir.
- Birləşmiş mediatorlar bürosu attestasiyadan keçmiş iki və daha çox mediator (büronun təsisçiləri) tərəfindən yaradılır.
- Fərdi mediator bürosu və birləşmiş mediatorlar bürosu mediasiya üzrə Şurada həmin Şura tərəfindən təsdiq olunan Əsasnaməyə uyğun qeydiyyatata alınır. Qeydiyyat barədə ərizədə büronun yerləşdiyi yer haqqında məlumatlar göstərməlidir.
- Mediatorlar bürosunun qeydiyyatı ərizənin verildiyi vaxtdan 15 iş günü ərzində həyata keçirilir.
- Mediator büroları tərcüməçiləri, hüquqşünasları, digər ixtisaslaşmış və xidmətçi heyəti işə qəbul edə və ya onlarla mülki-hüquqi müqavilələr bağlaya bilərlər.

Mediatorlara tətbiq olunan intizam tədbirləri

- xəbərdarlıq;
- töhmət;
- 1 aydan 6 ayadək müddətə mediator fəaliyyətinin həyata keçirilməsini dayandırma;
- mediator fəaliyyəti üzrə səlahiyyətlərin geri çağırılması;
- İntizam tənbehi mediasiya üzrə Şuranın təklifi ilə müvafiq icra hakimiyyəti orqanı rəhbərinin əmri ilə verilir.

Mediasiya üzrə Şuranın təşkili

- Mediatorların fəaliyyətinin təşkili və əlaqələndirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi yanında mediasiya üzrə Şura yaradılır.
- Mediasiya üzrə Şura müvafiq icra hakimiyyəti orqanının təşkil etdiyi müsabiqənin nəticələri əsasında təyin olunan 9 üzvdən ibarətdir. Mediasiya üzrə Şuranın üzvləri müvafiq icra hakimiyyəti orqanı rəhbərinin əmri ilə təyin olunurlar.
- Mediasiya üzrə Şura üzvlərinin səlahiyyət müddəti 4 ildir. Heç kim iki dəfədən artıq Şura üzvü təyin oluna bilməz.
- Mediasiya üzrə Şuraya Şura üzvləri tərəfindən 2 il müddətinə seçilən sədr rəhbərlik edir.
- Şura üzvləri ödənişsiz əsaslarla fəaliyyət göstərirlər.
- Mediasiya üzrə Şura haqqında Əsasnamə Şuranın özü tərəfindən təsdiq olunur.

Mediasiya üzrə Şuranın səlahiyyətləri

- mediatorların attestasiyası haqqında Əsasnaməyə uyğun olaraq mediatorların attestasiyasını keçirir;
- mediatorların hazırlığı və yenidən hazırlığı üzrə standartların və proqramların layihəsini hazırlayır;
- mediasiya üzrə kursların təşkili və keçirilməsi qaydalarına, habelə mediatorların hazırlığı və yenidən hazırlığı üzrə standartlara əməl edilməsinə nəzarət edir;
- mediatorların siyahısını tərtib edir və yeniləyir;
- mediatorların fəaliyyəti ilə əlaqədar müraciətlərə baxır;
- mediatorların intizam məsuliyyəti barədə qərar qəbul edir;
- mediatorların peşə etikasını normalarını təsdiq edir;
- qanunvericiliklə və mediasiya üzrə Şura haqqında Əsasnamə ilə nəzərdə tutulmuş digər səlahiyyətləri həyata keçirir.

Mediasiyanın keçirilməsinin şərtləri

- Mediasiya tərəflərin qarşılıqlı razılığı ilə və onlar arasında mediasiya haqqında müqavilə bağlandığı zaman keçirilir.
- Mülki, əmək, ailə və digər münasibətlərdən yaranan mübahisələrin tənzimlənməsi zamanı mediasiya həm məhkəməyə müraciət edilənə qədər, həm də məhkəmə araşdırması başlandıqdan sonra tətbiq edilə bilər.
- Tərəflər razılaşdıqda mediasiya məhkəmənin təşəbbüsü ilə də tətbiq oluna bilər. Məhkəmə hər hansı formada tərəfləri mediasiyaya məcbur edə bilməz.
- Mediasiya prosesi tərəflər arasında mediasiya haqqında müqavilə bağlandığı gündən başlayır.
- Tərəflərdən biri mediasiyaya müraciət barədə yazılı formada təklif göndərdiyi vaxtdan 10 təqvim günü ərzində digər tərəfin mediasiyanın tətbiqinə razılığını almadıqda belə təklif rədd edilmiş sayılır.
- Tərəflər mediasiyanın keçirilməsi üçün qarşılıqlı razılıq əsasında bir və ya bir neçə mediatoru seçirlər.
- Tərəflərin bu barədə müvafiq xahişi olduqda mediasiya üzrə Şura mediatorun (mediatorların) namizədliyini tövsiyə edə bilər.

Mediasiyanın keçirilməsinin şərtləri

- Mediasiyanın keçirilməsinin ümumi müddəti 30 təqvim günündən çox olmamalıdır. Mübahisənin mürəkkəbliyi nəzərə alınaraq bu müddət tərəflərin razılığı ilə 30 təqvim günündək uzadıla bilər. Mediasiyanın keçirilməsinin konkret müddəti isə ümumi müddət nəzərə alınmaqla mediasiya haqqında müqavilə ilə müəyyən olunur.
- Mediasiya haqqında müqavilə məhkəmədə baxılan iş üzrə icraatın dayandırılması üçün əsasdır.
- Məhkəmənin icraatında olan mübahisə üzrə mediasiyaya xitam verildikdə tərəflər bu barədə məhkəməyə 3 gündən gec olmayaraq aşağıdakıları təqdim etməlidirlər:
- mübahisənin tənzimlənməsi haqqında saziş imzalandığı halda – həmin sazişi;
- digər hallarda - əsaslarını göstərməklə mediasiyaya xitam verilməsi barədə yazılı xəbərdarlıq.

Mediasiyaya xitam verilməsi

- mübahisənin həlli üzrə tərəflər saziş imzaladıqda – belə sazişin imzalandığı gündən;
- mediator tərəfindən mübahisənin mediasiya yolu ilə həlli imkanını istisna edən hallar müəyyənləşdirildikdə;
- tərəflər mübahisənin mediasiya yolu ilə həllinin mümkünsüzlüyü ilə əlaqədar mediasiyadan yazılı imtina etdikdə - tərəflərin yazılı imtinanı imzaladığı gündən;
- tərəflərdən biri mediasiyanın davam etdirilməsindən yazılı imtina etdikdə - yazılı imtina göndərildiyi gündən;
- mediasiyanın keçirilmə müddəti qurtardıqda - müddətin qurtardığı gündən;
- tərəf olan fiziki şəxs öldükdə, hüquqi şəxs isə ləğv edildikdə.

Mübahisənin tənzimlənməsi haqqında saziş

- Mediasiyanın keçirilməsi zamanı mübahisənin tənzimlənməsi haqqında mediasiya tərəflərinin əldə etdiyi saziş yazılı formada bağlanır və tərəflərin imzası ilə təsdiq edilir.
- Saziş mediasiya tərəfləri, mübahisənin predmeti, mediator (mediatorlar), həmçinin tərəflərin razılaşırdıqları saziş şərtləri, onları yerinə yetirmə üsulu və müddətləri, şərtləri icra etməməyin və ya lazımi qaydada icra etməməyin nəticələri barədə məlumatları özündə əks etdirməlidir.
- Mübahisənin tənzimlənməsi haqqında sazişi tərəflər həmin sazişdə göstərilən qaydada və müddətlərdə könüllü icra etməlidirlər.
- İşə məhkəmədə baxılmasınadək mübahisənin tənzimlənməsi haqqında bağlanan saziş tərəflərin mülki hüquq və vəzifələrinin yaranması, dəyişməsi və ya xitamına yönələn əqd hesab olunur. Belə sazişin icra edilməməsi və ya lazımi qaydada icra edilməməsi Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş məsuliyyətə səbəb olur.
- İş üzrə məhkəmə prosesinin gedişində mediasiyanın keçirilməsi zamanı əldə edilmiş mübahisənin tənzimlənməsi haqqında saziş dərhal icraatında iş olan məhkəməyə göndərilir. Mübahisənin tənzimlənməsi haqqında saziş məhkəmə tərəfindən təsdiq edilir.
- Mübahisənin tənzimlənməsi haqqında saziş tərəflərin onu imzaladığı gün qüvvəyə minir.

DİQQƏTİNİZƏ GÖRƏ TƏŞƏKKÜR EDİRİK!